

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni;
za četrto leta eno krono; posamezne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca.
Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno
insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143

V Ljubljani, 25. junija 1900.

Poštno-hran. št. 849.872

Naša organizacija.

Kakor na drugem mestu poročamo, so se prizadeta načelstva zjedini na to, da društvi „Zveza kranjskih posojilnic“ in „Gospodarska zveza“ prenehate in ostane le še zadruga „Gospodarska zveza“ kot naša jedina, jednotna osrednja narodno-gospodarska organizacija.

Od vseh veščakov je priznано, da je združna oblika najboljša za tako osrednjo organizacijo, zlasti zaradi posredovanja denarne zavnave, zaradi nakupa potrebščin in razpečavanja pridelkov in izdelkov ter še iz raznih drugih razlogov, katerih v okviru kratkega članka ne moremo razpravljati. Tudi kmetijsko ministerstvo priporoča, da se taka organizacija osnuje na podlagi združnega zakona.

„Gospodarska zveza“ ne bode samo osredna zveza raznih zadržug, temveč hoče biti organizem, ki neposredno obsega v gospodarskem življenju našega naroda najvažnejše stanove: kmetijski stan, obrtni in trgovski stan. „Gospodarska zveza“ hoče biti osredna narodna gospodarska organizacija, obsegajoča vse v narodnem gospodarstvu aktivno delujoče sloje. V prvi vrsti pa služi ta zveza kmetškemu stanu. Temu služi že po svojih zadrugah, temu služi

pa tudi neposredno s tem, da vsak kmetovalec lahko postane neposredno njen član in s tem uživa ugodnosti in dobrote, katere mu nudi to društvo.

Ravno kmetijski stan je tisti, ki je najbolj potreben krepke jednotne organizacije, kajti on dobiva najmanj pomoči od druge strani in na njegovih ramenih slojijo največja bremena v narodno-gospodarskem življenju. Ta bremena postajajo vedno težja, kmetijski stan pa skoro ne more resno računati na nobeno tujo pomoč, nego zanašati se more le na *svojo lastno moč*. Da se te svoje moči posluži, mora se je najprej zavedati, ta zavest pa zamore izvirati le iz spoznanja, iz spoznanja namreč, kako imeniten, velik, močen in nepremagljiv je kmetijski stan, če nastopi složno kot jedna sama velika armada. To spoznanje in to zavest pa zamore vsakemu stanu dati le krepka, jednotna *organizacija*.

Naš kmetijski stan je dozdalej bil vedno hvaležen predmet izkoriščanju najraznovrstnejšim elementom. To je le mogoče, ker mu je manjkala gospodarska organizacija. Večina kmetov do danes pohlevno prenaša izkoriščanja in v nebo vpijoče krivice, ki se kmetu dan za dnevom dogajajo — in misli, da že mora tako biti. Tako se

ruši kmetija za kmetijo, dom za domom. Le sem ter tje se kateri brani — ali kaj bode, revež, *sam*!? Kaj more sam doseči zoper vse sovražne sile, kojim je gospodarski liberalizem dal svobodo, planiti na kmeta in ga izkoriščati do zadnjega kosa kruha! Temu zamore odpomoči le združeni kmetijski stan, ako nastopi pod geslom: *Vsi za jednega in jeden za vse!*

Gospodarska zveza nudi kmetškemu stanu potrebno krepko jednotno in imenitno organizacijo, torej naj se je slovenski oratar oklene v svojo lastno korist, kakor jeden mož! Tako združen, bode ta stan močan, prišel bode do boljših življenskih odnošajev in priboril si bode tiste pravice, katere vsled svoje imenitosti po pravici zahtevati sme.

Zvezina skupščina dne 19. julija t. l. naj bode velika narodno-gospodarska manifestacija, *zlasti pa naj se pri tej priliki pokaže stanovska zavednost našega kmeta!*

Kako zboljšajmo svoje gospodarstvo?

(Piše A. Štrekelj.)

(Nadaljevanje.)

III. Zboljšajmo svoje polje.

Ne bom tu oporekal, da je vse nekako sveto, kar podedujemo od

svojih starišev, odločno pa sem proti temu, če se držimo in če varujemo tudi njih napake. Varujmo in če treba tudi bránimo, kar smo podedovali dobrega, napake in slabe navade pa zagrebimo v pozabljenost. Slovenski kmet greši v tem pogledu jako mnogo. Po stari šegi in starem kopitu obdeluje svoje polje in ne gane se ni za mrvico od očetovih navad. Temu je kriva deloma nevednost za kaj boljšega, deloma nezaupnost, deloma pa tudi uboštvo. Ni se pa čuditi temu, če pomislimo, da ne dobiva naš kmet od nikoder potrebnega poduka, če pomislimo, da bi se na Slovenskem skoraj na prste naštele kmetije, ki gospodarijo tako, kakor se mora, ki bi bili kmetu za vzgled; če pomislimo konečno, do kam je že zabrel naš kmet in kako težavno je dobiti spet pravo pot.

Ce je sploh slovenski kmet tu pa tam napredoval, pripisati je to njemu samemu. K napredku je došel bolj s svojo bistroumnostjo, z branjem kmetijskih listov in z lastno organizacijo, nego da bi mu poklicani činitelji k temu kako pomogli. Slovenski gospodar! tudi sedaj si navezan samo na lastno pomoč. Pomagaj si sam, kreni od slabih navad in popravi se pravičnega obdelovanja svojega polja in prišli bodo za te boljši časi.

Kaj pa je pravilno obdelovanje polja, vprašal bo marsikdo izmed bralcev. Pod tem imenom razumem jaz tako obdelovanje, ki prinaša največ dobička. Dobiček je tudi kmetu dandanašnji prvi namen. Kaj nam pomaga, če je naše polje še tako lepó obdelano, a imamo od njega le zgubo! Propasti moramo! Pravilno gospodari tedaj oni kmet, ki razume z majhnimi stroški dobiti velike dohodke, kateri zna tedaj dobiti od polja mnogo čistega dobička.

Da nam bo dajalo polje mnogo dobička, moramo v prvi vrsti znati, katere rastline dajajo na našem polju v primeri s stroški največ

dohodke, a potem moramo znati, kako moramo s poljem in z rastlinami ravnati, da to dosežemo.

Najvažnša rastlina pri nas je žito, ki zavzema pri mnogem kmetu tudi tri četrtine vsega polja. Zato se mi zdi primerno vprašati, kakšni so dohodki s pridelovanjem žita za kupčijo. V večini slovenskih krajev se glasi, po mojem mnenju, nepovoljen odgovor. Res je, da daje žito kmetu skoraj gotov pridelek in ni potreba za pridelovanje posebno velikih stroškov, vendar je njegova cena nekaj let sèm tako nizka, da je skoraj dvomno — vsaj v nekaterih krajih, kjer je slabša zemlja — ali so stroški za pridelovanje ali dohodki, ki nam jih dá pridelek, večji. Tega seveda ne bom trdil za vsak kraj posebno, kjer se nahaja ravno in krepko polje, prideluje se morebiti tudi žito še z dobičkom.

Da je cena domačemu žitu tako padla, krivi ste Amerika in Rusija, kjer se pridelujejo ogromne množine žita. Po letini teh dežel ravna se cena tudi našemu žitu. Zemlja v Ameriki in Rusiji je še sveža in čila, ne treba ji ne gnoja, ne posebno skrbnega obdelovanja, in še to se izvršuje večinoma s parnimi stroji ali pa z živino. Amerikanec ne potrebuje tedaj na svojem polju mnogo težakov, zato pa ima jako majhne stroške, a poleg teh ogromne pridelke. Pri vsem površnem obdelovanju pridelava vendar mnogo več, nego najskrbnši naš poljedelec.

Prej niso vplivale te dežele na naš pridelek zato, her ni bilo železnice in parobrodov, ki bi prinašli blago do nas s tako lahkoto, kakor ga prinašajo dandanes. Zakaj pa je preplavila Amerika Evropo najprej z žitom, umevno je prav lahko. Žito se ne pokvari tako lahko, kakor drugi poljski pridelki, dá se tedaj hraniti in voziti mesece in leta. Razun tega pa ima žito povsod ceno, kajti ni dežele na svetu, kjer bi ne jedli kruha. Tudi ne zahteva pridelo-

vanje žita posebne spretnosti in delo se opravlja lahko vse bodisi z živino ali pa s parnimi stroji. Povem naj le, da se v Ameriki orje s plugom, ki ga vlačí parni stroj, seje se s strojem, okopava s strojem, žanje s strojem, snope napravlja in veže s strojem, mlati s strojem itd. Da je tako jako poceni, razume se samo ob sebi.

Kmetijstvo.

Vinogradništvo in vinarstvo.

Škropite!

Moj opomin v 9. št. „Narodnega Gospodarja“ ostal je mnogim primorskim trtorejcem glas vpijočega v puščavi. Trta je na Primorskem prav lepo odcvela in obeta tako bogato, kakor že mnogo let ne. Šiba za neubogljivost pa že poje nekaterim našim trtorejcem. Na trtah, posebno bolj občutljivih, pokazala se je strupena rosa v taki množini, da jemlje trtorejcu polagoma vso prejšnjo veliko nado. Škropili so prepozno, nekateri pa še sedaj niso opravili tega potrebnega dela. Opominjam tedaj še enkrat vse one, ki se bavijo s trtami, da nam preti letos jako hud boj proti strupeni rosi in grozdni plesni. Škropite in žveplajte tedaj kakor hitro vam mogoče v drugič, da rešite, kar se še rešiti dá. A. Štrekelj.

Trsni rilčkar.

Že nekaj let sem napravljala nam ta črni potuhnjenec v naših vinogradih veliko škode. Posebno mladim trtam je jako nevaren, ker jim navdá s svojim žrenjem lahko tudi smrt. Saj sem našel pred par dnevi okoli male, letos zasajene trte celih osem požeruhov. Dotični trti oglodali so vse mlado listje in mladike.

Brazdasti trsni rilčkar (*Oti-orhynchus sulcatus*) je med velikim številom rilčkarjev najbolj nevaren in tudi najbolj škodljiv. Ta

hrošč je podoben vinogradskemu zavijaču ali trtjonu, samo da je ta zelen in nekoliko manjši, oni pa črn, brazdast in nekoliko večji. Na brazdastih pokrovcih je čestokrat zamazan s zemljo, kar nam pravi, odkod je ta malopridnež prišel in kje se rad skriva.

Trsni rilčkar se prikaže meseca maja in junija. Lansko leto ga je bilo posebno na Primorskem toliko, da je v vinogradu kar mrgolelo. Najrajši žre ta hrošč na onih trtah, ki imajo bolj nežno in mehko listje. Jako mu je všeč, kakor sem se sam prepričal, listje ameriške trte rupestris montikole.

Svoje malopridno delo pa opravlja rilčkar od večera tje do jutra. Po dnevi se požeruh sramuje in se skriva pod kako krepo ali pod kamen ter spi tu do večera. Če zapaziš na trti razjedeno listje, gotovo najdeš tega malopridneža skritega pod trto. Samo razbreni malo zemljo in najdeš ga zaspanca.

Pa ne samo hrošč dela vinogradnikom mnogo škode. Tudi njegova ličinka ni nič kaj prida. Ko se namreč hrošč naveliča požrešnega dela na trsju, oplodi se in samica se zarije v zemljo, kjer odloži svoja jajčica trtam na korenike. Iz jajčic se izvalé ličinke a tem jako dobro ugajajo drobne trtne koreninice. Ne ugaja pa to trti, ki začne potem hirati. Videl sem že mnogo mladih vinogradov, katere je ta ličinka skoraj popolnoma vničila. Prihodnjo pomlad zabubi se ličinka ter se prevale v hrošča.

Boj proti temu škodljivcu je z ozirom na veliko škodo, ki nam jo napravlja v vinogradih, jako potreben. Tega boja pa se moramo vdeležiti vsi trtorejci in ne samo posamezniki. Sovražnika je namreč veliko število. Vendar zamore pa tudi posameznik ohraniti svoje trsje vsaj deloma pred rilčkarjem, če ga skrbno zatira.

Žal, da ni uspešnih pripomočkov, ki bi se dali z lahkoto upo-

rabljati proti črnemu malopridnežu. Do sedaj se je še vedno najbolj sponeslo, če smo ga poiskali v njegovih skrivališčih in polovili. To delo ni tako težavno, kakor bi kedo mislil. Če mu postavimo sami pod trsom kako zavetje, bodisi iz kamenite skrlice, iz trtnega, figovega ali kakega drugega širokega listja, tudi iz grude (krepe), najdemo ga prihodnje jutro tukaj spečega. Lenobo ni težavno vjeti. To delo opravljajo lahko otroci. Iskati ga je pa po dnevu, kajti proti večeru gre že na delo. Vjetega hrošča naj se dene v vrečico a potem naj se z vrelo vodo opari, da pogine, na kar ga lahko vržemo kokošim, ki ga rade zobajo.

Jako dobri pomagači za obiranje tega hrošča so tudi kokoši, posebno pa še purani ali pičle. Če zaganjamo te lovce spomladi in po leti v vinograde, polovijo nam razun rilčkarja tudi druge trtne škodljivce, so zato v vinogradu v tem času, ko ni še grozdje zrelo, koristne živali. Tudi hrstače (krote) požrejo mnogo tega mrčesa.

Če nam dela ličinka v vinogradu veliko škode, dobro je posejati po vinogradu tu pa tam kako salatno zrno. Salatna korenina ličinkam bolj tekne nego trtna, zato gredó bolj na salato in prizanašajo med tem trsju. Tudi korenine nekaterih plevelov, zlasti onih, ki so bolj nežni in mehki, prijajo jim bolj nego trtne. Kadar je množina ličink velika, ni tedaj napačno, če se pusti tu pa tam kaka vrsta neopleta. Samo je paziti, da ne pride plevel v seme in da se ne zaplodi na ta način po vinogradu.

A. Štrekelj.

Sadjarstvo.

Kako porabimo črešnje?

Hvala Bogu! letos nas je obdarovalo nebo prav bogato s črešnjami. Škoda je le, da je cena temu plemenitemu sadju prenizko pala in nam ne dá sadje onega plačila, na koje smo prej upali.

Kedo in kaj je temu krivo, hočem razpravljati drugokrat, danes hočem samo v kratkem povedati, kaj nam je narediti s črešnjami, katerih ne moremo oddati, da ohranimo njih vrednost do onih časov, ko jih bodo ljudje sami iskali.

Tu mislim v prvi vrsti na sušenje. Sušene črešnje so po zimi prav priljubljen prigrizek posebno za one, ki ljubijo sladkarije. Če smo jim odstranili koščico, služijo lahko mesto cibeb za potice in štruklje. Pa tudi prodajo se lahko, če so dobro narejene. Takih cibeb, ki se dostikrat ne razločujejo od onih iz grozdja, naredimo si lahko letos prav dosti.

Za sušenje so najboljše sladke črešnje. Posebno črnice so jako priljubljene. Sušijo se najboljše v sušilnici, katere pa si ne more priskrbeti vsakdo. Kedor jo ima, suši najboljše v nji, kedor je pa nima, mora si pomagati na drug način.

Najbolj priprosto je sušenje v krušni peči in na solncu. V ta namen se vzamejo popolnoma zrele črešnje in čim bolj so debele, boljši so. Predno jih postavimo v peč, treba je črešnje na solncu nekoliko osušiti, da postanejo véle. To sušenje vrši se zato, da črešnje v večji gorkoti ne razpokajo in ne izgubé preveč soka.

Če hočemo napravljati cibebe, treba jim je nato vzeti koščico, ako pa ne, postavijo se, ko se jim je pecelj odstranil, naravnost v peč, ki ne sme biti pregorka. Gorkota, ki jo ima peč potem, ko smo kruh spekli, navadno zadostuje. Peč je treba poprej z mokro cunjó dobro obrisati, da se črešnje v pepelu ne zamažejo. Še boljše je, če se črešnje razgrnejo na papir. Razgrniti jih je pa treba samo v eni plasti, ne smejo se tedaj med seboj pokrivati.

Če ne zadostuje prva gorkota, postavijo se lahko črešnje še enkrat v peč ali pa se sušijo na solncu. Slednjega ne priporočam tako, če se ga pa poslužujemo,

dobro je, če pogrnemo sadje s kakim redkim tuljem, da ne morejo do njega muhe in drugi mrčesi, ki sadje onesnažijo.

Kadar je sadje popolnoma suho, postavi naj se v glinast lonec, kjer se dobro spešta a lonec se pogrne s trdnim papirjem ali posebnim pokrovcem, ki se naj pritrdi. V loncu in hladnem kraju se hrani sadje tako dolgo, dokler ga rabimo.

Na drugi način porabimo preobile črešnje za napravo črešnjeve čežane ali črešnjevoga soka. Črešnje se v ta namen v lastnem soku skuhamo, med kuhanjem pa vedno mešajo. Nato se sok precedi skozi sito ali cedilo, da se ločijo koščice od soka, katerega je treba potem tako dolgo kuhati, da se strdi, če kane kapljica na mrzla tla ali papir. Kuhan sok hrani se kakor sušene črešnje v glinastem pokritem loncu v hladnem prostoru. Tak sok je jako priljubljen v vseh močnatih jedilih in se tudi prav dobro proda. Če so črešnje premalo sladke, dodati je treba soku, kadar se kuha, nekoliko sladkorja.

Nadalje se lahko porabijo preobile črešnje (tudi divje) za napravo črešnjevoga žganja ali črešnjevca. V ta namen se črešnje v sodu zmečkajo, na kar začnejo vreti. Paziti je pri tem, da se črešnje ne skisajo. Ko so prevrele, prežgejo se v žganjarskem kotlu kakor slive. Pomniti je, da se morajo v kotlu vedno mešati, da se ne prižgejo. Koščice se ne sme drobiti, ker imajo v sebi strup, ki v večji množini lahko škoduje. Če se pa zdrobi samo nekoliko koščic, ne dé nič, ker dá žganju še prijetnejši aroma.

Mnogo načinov je še, po katerih se dajo črešnje porabiti, ali za sedaj bodi dovolj!

A. Štrekelj.

Mlekarstvo in sirarstvo.

V katerih razmerah je priporočati živinoreju mlekarjenje?

Pri mlekarstvu skušamo doseči kar največ mleka, katero pro-

dajamo ali sveže ali pa je podelamo v razne izdelke. Predno se odločimo za mlekarjenje, moramo paziti na sledeče momente:

1. Kam bomo oddajali mlečno robo, ali čemo prodajati mleko sveže ali je moramo predelati v trpežnejše blago;

2. kako visoko spravimo v denar mlečne izdelke in kako razne mlečne odpadke;

3. kakšne so naše zaloge krmil, koliko jih moremo pridelati, da potem uravnamo obsežnost svojega mlekarstva;

4. kakšne vire imamo za nakup krmil, ako bi nam domačih primanjkovalo.

K 1. točki:

Glavni pogoj dobičkonosnega mlekarjenja je dobra in lahka oddaja mleka. Največ seveda vrže prodaja svežega mleka, ker tu odpadejo stroški za nadaljno proizvodnjo; toda treba si je zagotoviti takih odjemalcev, ki nam vsak dan odkupijo vse mleko. Kjer ni takih odjemalcev, je treba mleko predelati v razne izdelke.

Pri oddaji nam je zopet pomisliti, kam moramo svoje blago prevažati. Če oddajamo blago v bližnje mesto, prihranimo mnogo na voznini in oddaja je gotovejša, ker poznamo denarne razmere svojih odjemalcev, in tako se obvarujemo mnogih zgub in neprijetnostij, ki se pri oddaji mlečnih izdelkov v oddaljene kraje pogosto namerjajo.

K točki 2.: Kjer moremo 1 l svežega mleka spraviti v denar po 5 kr., tam se da vže z vspehom mlekariti. To se da doseči najbolje blizo večjih mest, kjer se potrebuje veliko mleka in mlečnih izdelkov, ki se dobro plačujejo.

Mleko in mlečni izdelki se dade sicer po železnici daleč brez škode prevažati, toda pomisliti moramo, da daljno prevažanje mlekarjenje znatno podraži. Na ta način bi naš mali posestnik zunaj na deželi daleč od mesta sploh ne mogel mlekariti, ker se ne more

spustiti z majhno množino mleka na svetovni trg in tudi ne izdelati blaga zahtevane dobrote. Tu pa mu priskočijo na pomoč močno se razširjajoče kmetijske mlekarske zadruga, katere najboljše morejo poskrbeti za lahko oddajo mleka in ki edine zamorejo izdelavati blago najboljše kakovosti.

Torej — mlekarska zadruga bi bila najboljša in najzanesljivejša odjemalka.

Dobra uporaba mlekarskih odpadkov je tudi zelo važna, ker ona more dohodke mlekarjenja znatno povečati. Najbolje izkoristimo mlečne odpadke, ako ž njimi redimo pujske.

K točki 3.:

Obilno dobrih travnikov in pašnikov je pogoj za zadostnost krme. (Pod „pašniki“ ne mislimo takovih s trnjem in brinjem preraščenih laz, kakoršne pogostoma videmo; na takih občinah pašah kaže živina samo suha rebra, ne daje pa mleka). Poleg travnikov in pašnikov moramo tudi pomisliti, koliko in kakšne piče zamoremo tudi s poljskim gospodarstvom pridelati, zakaj sami travniki malo kedaj zadostujejo. Po množini krme uravnamo stanje živine in obseg mlekarjenja.

Da bi pri današnjih mlečnih cenah mnogo krme dokupovali v ta namen, da pomnožimo število glav, ne kaže. Raje zboljšujemo svoje travnike, da več pridelamo; zakaj dohodki od travnikov leto za letom padajo, ker gospodarji za nje premalo skrbijo, češ: saj ne potrebujejo nobene oskrbe.

K točki 4.:

Daljna okolnost, ki je ne smemo prezreti so močna krmila; pri najboljši krmi se mlekarjenje brez močnih krmil — kakor otrobov, raznih tropin (prešanja), sladi (malca) — ne obnese, kaj še le pri slabi, kisli krmi; tu so taka močna krmila neobhodno potrebna. Zato nam je skrbeti, da jih kolikor mogoče pridelamo v domačem gospodarstvu, ali pa da je kupujemo naravnost od fabrikantov,

n. pr. naravnost iz pivovara; tu je dobimo najceneje in v najboljši kakovosti. Nakup ta je za posameznika jako težaven in drag. Kjer pa imajo kmetijsko zadrugo (konsumno društvo ali kmetijsko društvo ali kaj podobnega) tam je dobava takih krmil lahka in cena reč.

Na podlagi tega razmišljanja je priporočati mlekarjenje v gosto obljudenih krajih, zlasti v bližini mest, obrtnih in tržnih krajev.

Hosp. list.

Toplota smetane

in sicer sladke in kisle v primeri s toploto prostora, kjer se izdeluje surovo maslo:

Ako ima prostor, kjer se izdeluje surovo maslo stopinj Celzija	mora imeti smetana stopinj Celzija in sicer	
	sladka	kisla
15	15.00	15.25
14	15.25	15.50
13	15.50	15.75
12	15.75	16.00
11	16.00	16.25
10	16.25	16.50
9	16.50	16.75
8	16.75	17.00
7	17.00	17.25
6	17.25	17.50
5	17.50	17.75
4	17.75	18.00
3	18.00	18.25
2	18.25	18.50
1	18.50	18.75
0	18.75	19.00
— 1	19.00	19.25
— 2	19.25	19.50
— 3	19.50	19.75
— 4	19.75	20.00
— 5	20.00	20.25
— 6	20.25	20.50
— 7	20.50	20.75
— 8	20.75	21.00
— 9	21.00	21.25
— 10	21.25	21.50

J. Leskovec,
upravitelj mlekarne in sirarne
v Dobropoljah.

Čebelarstvo.

Solnčni krog in čebela.

Rožnik.

Rožni mesec je v največ krajih pravi mesec rojev. Da je polk

zrel za rojitev, spoznaš na tem, da je vališče popolnoma izdelano in gosto obsedeno; vse satne stanice so napolnjene z zalego, cvetnim prahom in medom, imajo tudi trotovske zalego, kakor tudi že kompanijo godnih teh lenuhov. Ko je ljudstvo že toliko razvito, potem začno čebele pri ugodnem vremenu napravljati na satnih robovih polukrožne stanice, podobne želodovim pokrovčkom; to je pričetek matičinih stolpičev, katere matica nasadi z jajčeci. Število stolpičev je različno, naštel jih boš od 6—20 in še čez.

Iz jajčec izlezle kraljeve ličinke pitajo čebele z največjo skrbjo. Čem bolj doraščajo ličinke, tem bolj širijo in daljšajo njihove čebele-pestunje zibelke (one stolpiče), dokler ne dobijo slednjich oblike navzdol visečega želoda. Ko je ličinka dorastla, tedaj čebele matičine zibelke zapro z voščenim pokrovcem, in odslej imamo pričakovati roja vsak dan.

Če dalje časa nastopi slabo vreme, porušijo čebele rade vže pričete matičine stolpiče in opustijo za enkrat misel na rojitev. S pitanjem lahko to porušenje zabraniš.

Prvi roj vsakega panja imenujemo prvenec, ž njim zapusti vedno stara kraljica panj; za prvi čas se preskrbe čebele z medeno zalogo s tem, da si do vrha napolnijo pred odhodom medene želodčke; nato pa se vsujejo nalik najgostejši toči s krili šumutajoč skozi žrelci in se dvignejo v ozračje, obkrožujoč v vedno širjih krogih zapuščeno domačijo. Ker se matica, letanja ne vajena in polna zaroda kmalu utruji, zato ne leti nikdar daleč; radi tega sedajo prvenci najraje blizu ulnjaka kje na kako drevesno vejo.

Večinoma 5.—6. dan po prvem roju zapusti prva mlada matica svojo zibko. A boji se v drugih matičinih stanicah zaprtih sestritekmovalek in bi jih rada spravila s poti; toda če imajo čebele

še veselje do rojenja, zavarujejo kraljeve celice in preženo nasilno princezino od njih. Prestolonaslednica postaja vedno nemirnejša, daje glasove od sebe, ki done kakor zategnjen „ti-i-i, ti-i-i-i“ in zapusti pri ugodnem vremenu precej naslednji dan z enim delom svojih čebelnih dvorjank panj — pred seboj imamo družca ali drugi roj, ki ga vedno spremlja mlada matica, ki pa ozir množine ljudstva ostaja daleč za prvencem.

Mej tem je zopet dozorela mlada matica in prejšnja igra se ponavlja toliko časa, dokler čebele ne zgube veselja do rojenja in ne razdero vseh matičinih celic. Tako se utegne zgoditi, da dobimo od enega starca po 2, 3, 4 in več rojičev, drugega slabšega od drugega. Taki rojiči pa ne morejo več izzidati s satjem svojega stanovanja in ne se preskrbeti za zimo z živežem in to tem menj, čem pozneje so prišli in čem slabša je bila po rojenju paša; pa tudi materni panjovi vsled preobilnega rojenja preveč oslabe in večkrat celo poletje ne morejo priti več k pravi moči.

Čebele rojijo le v najtopplejših urah ob ugodnem vremenu. Ako po odhodu prvenca nastopi slabo vreme, vsled kterege drugi roj ne more izleteti, izgode se mlade matice, dočim je prva mladica še v panju. Zato ostanejo še v svojih ječicah zaprte, pregriznejo pa pokrovec in se dajo čebelam pitati. Na „ti-i-itanje“ proste matice odgovarjajo na enak način, ker pa tičijo po stanicah, zato je glas nižji in zamolklejši, podoben „kva-a, kva-a“. To „ti-itanje“ in „kva-akanje“ se da posebno v mirnih večernih urah razločiti na nekaj korakov daljave in je gotovo znamenje, da poleti iz dotičnega panja o prvi priliki roj.

Ako se to zgodi, tedaj zapusti v zmedi preseljevanja več matic ob enem svoje zibelke in se pridružijo roju; pri tem se lahko zgodi, da niti ena matica ne ostane v panju, ki postane vsled tega

brezmatičen. Tak poznejši roj ima po 2—6 matic in se zato ne vsede na enem samem mestu, ampak na več mestih. Take razdeljene rojiče ogrebi kar v eno posodo in jo postavi na temen, hladen prostor, čebele bodo odstranile same odvečne matice.

Pri večjih čebelnjakih, kjer je nevarnost, da ne bi več rojev ob enem izletelo in se pri tem pomešalo, ravno tako v krajih, kjer jo čebele rade popihajo v svobodno življenje, ker nimajo pripravnega prostora v bližini ulnjaka, da bi se vsedle, ali kjer se roji navadno tako visoko vsedajo, da jih je mogoče le s smrtno nevarnostjo ogrebat, nam jako dobro služi rojelovna vrša. To vam je iz organitina napravljena, kake 4 čevlje dolga vreča, v katero so vsiti 3 ali 4 obroči.

Ko začne kak panj rojiti, vsadi se pred njim drog v zemljo, z odprtima koncem rojelova se prestreže žrelce iz kojega se vsipajo čebele, drugi konec pa se pritrdi na drog tako visoko, da je vrša napeta in napošev navzdol obrnjena. Ko je ves roj v vrši, se ta odvzame, zaveže in obesi v senco na vejo drevesa. Čebele se kmalu umiré in stisnejo v grozd, druge po zraku brneče pa se od zvonaj vsedejo na vršo.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 33.: F. R. n. v C. Imam mlade prašičke, ki vedno les škrtajo klub dobri hrani. Kako bi mogel opomoči temu nedostatku?

Odgovor 33.: Žival potrebuje za svoj obstanek redilnih snovij za tvoritev mesa in kostij. Ker se jim v krmilu poklada premalo rudninskih snovij, ki so potrebne za okostje, tedaj si hoče žival že iz naravnega nagona pomanjkujoče snovij v lesu poiskati. Tej razvadi se lahko opomore s pokladanjem apnene klaje. Daje naj se pri vsakem krmljenju na enega pujska eno malo žlico, kajti glavni namen pri vzreji prašičev naj bode, da žival dobi v mladosti močno okostje in naj bode le sredno rejena, kajti prašič, ko je že

dorastel, naj si nabira še le toľščo, ker drugače ostane rast slabotna.

Vprašanje 34.: J. G. velep. v V. Kupil sem zanesljivo predanice prosto deteljo, toda že pri prvi košnji se je pokazalo polno predanice. Kaj more biti temu uzrok?

Odgovor 34.: Imamo dandanašnji že tudi nekaj trgovin, ki resnično prodajajo predanice prosto deteljo, za kar jim gre vsa čast. Akoravno kupi kmetovalec izvrstno seme, vendar je še vedno v nevarnosti, da mu predanica deteljo ugonobi. Vzroki so različni. Ali je predanično seme že od prejšnjih let v zemlji, kajti celo 6 let ostane kaljivo, ali se pa zanese z domačim gnojem ali po zajcih na njivo.

Splošno.

Seznamek onih tajnih sredstev, (pripravljenih zdravil in zdravju škodljivih predmetov), katera so po dosedanjih ministrskih naredbah prepovedana.

Prepovedana so sledeče nazvana sredstva:

„Schneeberger Niesspulver“ (prašek za kihanje), „Schwedisches Elixier“, „Santa-Tesca-krogljice“, „Franz'sche Lebensessenz“, „Augsburger-Lebensessenz“, „Filicien-krogljice“, „Kričistilne krogljice“, „Jena-krogljice“, „Norimberški balsam za rane“, „Schoferjev balsam“, „Lebensessenz“, „Lebensessenz-balsam“, „Haas-ove krogljice“, „Spytterov balsam“, „Frankfurtske krogljice“, „Redlingerjeve krogljice“, „Vergagnis autiscorbutisches Elixir“, „Schauer-jev balsam“, „Kiesow'sche Lebensessenz“, „Bauer's Pflaster“, olje za zboljšanje posluha, angleški protinski popir.

Prepovedane so dr. Löwy-jive cigarete iz zelišč, potem „Pagliano-syrup“, „Karpathen-Kräuter-Elixir“ B. Fuchsa v Malatzka.

Prepovedano je uvažati takozvane „Hanf-Cigaretten“ ali „indijske cigarete“, katere izdeluje firma Grimault in Co. v Parizu.

Prepovedane so Jäger-jeve Anthropin-krogljice, elektrohomeopatična zdravila grofa Mattei-a, tajna sredstva „Hopein“ in „Hopein Beer“, specialitete lekarnarja

Josip Fürst-a v Pragi, Gastrophon, Karolinenthaler-Davidthee in lekarnarja Praskowitza prašek za vrat.

Prepovedano je uvažati „Homariana“, „Sanjana“, Warner-jeve Safe-Cur-sredstva, „Aachener Thermen-salbe“, tajno sredstvo „Bisenits-Depuratifs“ od Ollivier-a v Parizu, „Parai“-jeve zdravila, „Marienbader Reductionspillen“, „Mentholinschnupfpulver“, „Marienbader Entfettungspillen“.

Prepovedana so od firme F. A. Richter & Comp. v Rudolstadt napravljena, z varstveno znamko sidra (Anker, zaznamovana, sestavljena zdravila: „Anker Pain-Expeller“, „Anker Stomakal“, „Anker Loxapillen“, „Anker Bettelhonig“, „Anker Tamaroni“, „Anker Kongo-Pillen“, „Anker Kafir-Pillen“, „Anker-Magenpulver“, „Anker-Sarsaparillian“, „Anker-Ferrola“, „Anker-Ingapastillen“, „Anker-Mokva-Pillen“, „Anker-Krakolos“, „Anker-Penagno-Pastillen“, „Anker-Lagosa-Salbe“, „Anker-Bolamo-Salbe“, „Anker-Flechten-Salbe“.

Prepovedano je napravljati, uvažati in razprodajati „Weissmannisches Schlagwasser“, „Oleum Baunscheidt“ in instrument imenovan „Lebenswecker“.

Prepovedan je nadalje „čudesni balsam“ in „angleško čudesno mazilo“ A. Thierry-a v Pregradi (Hrvatsko), „Lebensbalsam Dr. Spudäus“; prepovedano je uvažati in prodajati Brandt-ovih Schweizer-krogljic vsake vrste, „Williams poröses Pflaster“, „Ringelhard-Glöckner'sches Wund- und Heilpflaster“, „Japanischer Sternanis“ (Skimmi-Früchte“, „Nicholsohn'ovo sredstvo zoper bolezni v ušesih, Heinrich Mayer-jev „Occlusiopes-sar“, mehanične aparate prof. Leona ali slične aparate zoper spolno slabost, „Galvanoelektrične verige“, Volta-križec i. dr.

Prepovedana so pripravljena zdravila ameriške firme „The König Medicine Co. v Chicagi,

katera ima generalno zastopstvo za Evropo v Frankfurtu“, kakor „Königs-Nervenstärker“, Königs-Eisenelixir“, „Königs-Eisenpillen“, „Königs-Kräuterpillen“.

Prepovedan je nadalje Wolffs-kyjev čaj, kot splošno zdravilo za jetiko, potem „Dr. Williams Pinitpillen“ firme Gablin in Co. v Parizu, „Dr. Schiffman's Astmapulver.“ — Prepovedana so vsa tajna sredstva napravljena v „Dr. Chas Thomas Natur- und Sanjana-Institut“ na Angleškem.

Deželni odbor je dobil od deželnega zbora naročilo, da se pri nakupovanju bikov plemenjakov iz deželnih sredstev ozira na domačo prirejo ter kupuje v deželi take bike, ako so v čistih pasmah in primerni kakovosti na razpolago. Deželni odbor bo jeseni o priliki premovanja goved nakupoval sposobne bike po posebni komisiji, na kar že sedaj opozarjamo živinorejce, ki imajo čistokrvne sposobne bike v reji.

Književnost.

„Vinčarjev kašipot“.

Navod, kako vinograde na novo zasajati in kako jih obdelovati. Spisal Ivan Bele, potovalni učitelj na vinorejski šoli v Mariboru.

Kakor se vidi iz uvoda, ima knjižica namen, podpirati trtorejce v spominu na to, kar so slišali dobrega iz ust omenjenega potovalnega učitelja ali koga drugega. Namen je hvale vreden. Želeti je le, da bi imela knjižica tudi mnogo vspeha.

V knjižici je mnogo koristnega o pripravljanju zemlje za vinograd, o zasajanju in poznejšem negovanju trte, o obdelovanju in gnojenju vinogradske zemlje in o trtnih škodljivcih. Škoda je le, da je knjižica na nekaterih mestih težko umljiva, ker jezik ni naroden. To se nam čudno zdi, ker piše g. pisatelj nemški prav spretno, kar vejo oni, ki poznajo njegove nemške spise. Knjižica se gledé na mnoge koristne nauke, ki se nahajajo v njej, priporoča našim trto-

rejcem. Cena knjižici, ki obsega 63 strani, je 60 vin. in če vzame kedo 12 komadov, dobi enega po vrhu. Dobi se pri založniku Drag. Hribarju v Celju.

Zgodnji krompir prodaja v vrečah po 50 kg na debelo in na drobno po konkurenčnih cenah

Kmetijsko društvo v St. Petru pri Gorici.

Štacuna, edina v fari, v najem, kréma in trafika pa poleg na račun, se odda na deželi poleg farne cerkve pod jako ugodnimi pogoji. Stanovanje prosto. V. Ježovnik, župan v Velenju (Štajersko).

Išče se poslovodja za mešano trgovino, kje, pove uredništvo lista.

Jajca za valenje od zanesljivih plemenitih kur, kakor:

Velike grabnate Plymouth Rocks eno po 40 h.
Velike Houdan z čopom 40 „
Velike Dorking z srebrnim vratom „ . . . 40 „
Creve-Coeur modre z čopom 50 „
Črne Holandke z belim čopom 50 „
Bele Leghorn 50 „
Laške kure jerebično progaste 50 „
Domači Fazan (Maloy) 50 „
Hamburški veliki Fazan 60 „
Velike laške gosi eno po 1 K 20 „
in 3 meseca stara plem. piščeta teh vrst eno po 4 K. Manj ko 10 jajc ne odpošlje in za dobro došlost in postrežbo jamči Ivan Kranjc veleposestnik v St. Ilju pošta Velenje, Štajersko.

Išče se spreten mlinar v mlin za turšico. Mesečna plača 12 gld., hrano in stanovanje prosto. Sprejme se takoj v službo pri A. Ličan v Il. Bistrici.

Tko želi, da svojo obitelj oskrbi pravim i naravskim dalmatinskim vinom, neka se obrati na podpisanog Juraj Gamulin, Jelsa — otok Hvar, Dalmacija.

135 vsakovrstnih hrastov in če je še več, je na prodaj. Kje? pove uredništvo.

Jajca za valenje od velikih belih kokošij „Langshann“, dobre jajčnice prodaja po 15 kr. Jan. Stele, posestnik, v Zalogu pod Ljubljano.

Kmetijsko društvo v Kamniku išče oženjenega ali tudi postaranega samskega hlapca (hlevarja). Primerna plača, deputat v pridelkih in prosto stanovanje. Položiti je nekaj kavcije. Ponudniki naj se predstavijo osebno do 25. t. m. pri načelnstvu (Šutna št. 25).

Išče se zveden in izvežban mlekar; kje, pove upravništvo „Narodnega Gospodarja“.

30 lepih mešano jakširskih prascev ima na prodaj Jožef Murnik, posestnik, Velesovo, pošta Crklje. Pasem je jako rodovitna, svinje skote po 10 prascev, in se jako dobro upitajo. Stari svinji sta tehtali 5 centov 77 funtov in 5 centov 58 funtov.

Kmetijsko društvo v Vipavi ima še nekaj na amer. podlagi R. Portalis požlahtnjenih domačih trt po 10 kr. komad za oddati.

Zanesljiva valilna jajca od velikih plemenitih italijanskih gosi ima na prodaj po 40 kr. komad Fran Ksaver Mrkun, posestnik na Studencu št. 77 — 185 p. Studenec, bodisi s predplačilom ali po poštnem povzetju. Za varnost jamči; manj ko pet jih ne odpošlje. Odpošlje vsa naročila z obratno pošto in na vprašanja takoj odgovori.

Mehove za žveplanje grozdja proti plesnobi, kateri so od deželne šole na Grmu preskušeni in priporočeni, izdelujeta in imata na prodaj Jos. Hudaklin v sv. Jerneju in Fr. Ruech v Kostanjevici, Dolenjsko. Cena za kos je šest kron, pri večjem številu 10%—15% popusta.

Kmetijsko društvo v Vipavi

oskrbuje svojim članom:

- 1.) Vrtne in poljska semena vsake vrste.
- 2.) Za vinarstvo: Zajamčeno žveplo in modro galico, škropilnice, mehove, gumice.
- 3.) Cepilno, vrtno in drugo orodje.
- 4.) Po članih društvenih trgovcih vse gospodarske in gospodinske potrebščine.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

O povračilu plačane voznine na železnicah.

Premnogokrat zaračuna nam železnica na voznem listu pomočoma preveč ali tudi premalo. Pravico imamo tirjati, da nam preplačano svoto železnica povrne; tako smo tudi primorani doplačati, ako nas železnica obvesti, da je premalo voznine zaračunala. Pravico do reklamacije odveč plačane voznine imamo jedno leto po sprejemu blaga in bila bi reklamacija po preteku tega roka brezuspešna.

Zahtevo na povračilo voznine vložiti je pismeno na vodstvo iste železniške uprave, v katere okraju je bila voznina plačana. Take pismene zahteve so koleka proste. Pravico povračilo zahtevati ima odpošiljatelj blaga, ako je voznino plačal in prejemnik, ako je bila voznina pri prejemu blaga plačana.

V prvem slučaju priložiti je pismeni zahtevi sprejemni list ali duplikat voznega lista, v drugem pa vozni list.

Mesto voznega lista vložimo lahko tudi prepis istega, na kojem moramo priskrbeti od železnice uradnega potrdila, da se z origi-

nalom popolnoma strinja; plačati je za tako potrdilo na vsak prepis 20 h.

Ako vloži reklamacijo kaka druga oseba mesto upravičenca, treba je priložiti tudi kolekovanega pooblastila ali kake trgovske nakaznice (Kaufmännische Anweisung). V pisni zahtevi na povračilo voznine navesti je izrecno, kateri znesek je previsoko zaračunan in koliko.

Obrt.

Zveze obrtnih zadrug.

Zadnji odstavek § 114. obrtnega reda določa, da smejo obrtne zadruge enega političnega okraja,

bodisi iste obrti, ali pa sličnih ali pa tudi različnih strok, da bolje varujejo obrtne koristi, prostovoljno združevati se v zveze. Takim zvezam daje ministerska naredba z dne 20. marca 1897, št. 83 državnega zakonika, posebne pravice.

Ta ministerska naredba namreč določa, da ima biti odbor take zveze pridani strokovni svet političnih okraj. oblasti. V delokrog tega strokovnega sveta spada in oddaja ta svoje mnenje v sledečih zadevah:

Izpregled za nastop istodobnega izvajanja sorodne rokodelske obrti, izpregled predložitve učnega izpričevala, združevanje večih zadrug v eno in izločevanje posa-

meznih obrtnih vrst iz obstoječe zadruge, prideljevanje posameznih obrti k zadrugam, potrditev sklepov zadrug, tičečih se naprave obrtnih posojilnic, skladišč surovin, združnih prodajalnic in enakih podjetij, ali pa udeležbe pri njih ali podpiranja le-teh iz sredstev zadrug. Politična oblast sklicuje ta svet k sejam, ki pa niso javne, ter sklepa svet z navadno večino navzočih članov. O posvetovanjih treba voditi zapisnik. Politična okrajna oblast tudi lahko zasliši strokovni svet tako, da ga naprosi za pismeno izdelano mnenje. Posel členov strokovnega sveta je častna služba in torej brezplačen.

ZADRUGA

Črtice iz združnega prava.

Piše dr. I. Šusteršič.

IV.

Davki in pristojbine.

Pridobnina.

(Nadaljevanje.)

Ugodnosti, katere priznava zakon pogojno oproščenim zadrugam glede pridobnine, določujeta §§ 85 in 100 zak. z dne 25. oktobra 1896, d. z. št. 220.

Te ugodnosti so trojne:

1. Če čisti dobiček take zadruge ne presega 300 gl. = 600 K, potem je pridobnine popolnoma presta.

2. Če pa čisti dobiček presega 600 K, potem mora sicer zadruga pridobnino odrajtovati, toda čisti dobiček se ne vzame s celim zneskom v poštev, temveč do 2000 K le s $\frac{3}{10}$, od presegajočega zneska pa s polovico.

3. Davčna mera znaša, ako čisti dobiček ne presega 1200 K $8\frac{1}{2}\%$, inace pa 10% .

Vzglede naj to pojasnijo.

Zadruga A ima čistega dobička 530 K, zadruga B 1000 K, zadruga C 2000 K, in zadruga

D 3000 K. Koliko plača vsaka teh pridobnine?

1. Zadruga A nič, ker čisti dobiček ne presega 600 K.

2. Zadruga B plača pridobnino od treh desetink od 1000 K, to je od 300 K po $8\frac{1}{2}\%$, to je 25 K 50 h.

3. Zadruga C plača pridobnino od $\frac{3}{10}$ od 2000 K, to je od 600 K deset odstotkov = 60 K. Deset odstotkov zaradi tega, ker čisti dobiček presega 1200 K.

4. Zadruga D plača za prvih 2000 K pridobnino samo od $\frac{3}{10}$, to je 600 K od ostalih 1000 K pa se vzame v poštev $\frac{1}{2}$ = . 500 „ torej ima ta zadruga plačati pridobnino od . . 1100 K in sicer od te svote 10% , to je 110 K.

K tem davkom pridejo potem seveda še doklade, deželne in občinske, ki so različne po deželah in občinah.

Čisti dobiček, od katerega se pridobnina odmeri, pa ni samo tisti znesek, katerega zadruga sama v svojih računih kot „čisti dobiček“ izkaže, temveč zakon

natančno predpisuje, kako se ima čisti dobiček vsrhu odmerjenja pridobnine izračunati. Zadevni predpisi zakona so največje važnosti, in potrebno in koristno je, da se vsaka zadruga že pri sestavi računov in bilance na dotične določbe zakona ozira. Le tako je mogoče sestaviti čist, tudi nasproti davčnim oblastvom veljaven in nesporoden račun. V nasprotnem slučaju pa zadruga le sama sebi škoduje. Zato hočemo v sledečem natančno in temeljito razpravljati označene predpise zakona, ki so obseženi v §§ 92 do 99 zak. z dne 25. oktobra 1896, d. z. št. 220.

(Dalje prih.)

Oskrbovanje mest z mlekom po združnem potu in njegova organizacija s pomočjo Zveze.

V nemškem cesarstvu je zadnje desetletje čudovito hitro naraslo število kmetijskih zadrug. Skoro brez izjeme vse dobro poslujejo; sploh si je ondotno združništvo, dasi še tako mlado, priborilo že precejšnjih uspehov. Veliko zaslug imajo pri tem Zvezina vod-

stva pa zavedni in spretni Zvezini uradniki.

Za obstoj in uspevanje zadrug je potrebna cela vrsta gospodarskih in osebnih predpogojev; kjer teh ni, je zaman napor in trud Zveze. Zato je ena važnih nalog Zveze, spoznati, kdaj, v katerem kraju in pri katerih osebah se nahajajo zadevni predpogoji; če se ji zde razmere ugodne, sme šele zastaviti tamkaj svoje sile in tako stvari spraviti v tir. Če potem zadruga cvete in uspeva, se sliši dostikrat: „Pri nas je šlo kar samo od sebe!“ Takim se potem zdi nepotreben strošek, plačevati Zvezi prispevek, če tudi zadrugo lahko spravi bližnji dan v tak položaj, da pri kakšnem podjetju potrebuje Zveze ali njene brezplačne pravne ali kakersne koli si bodi pomoči. Tako govore in ravnaajo pri zadrukah, ki bi sploh nikoli ne bile nastale brez Zveze in njene pomoči.

Ker ta pri snovanju zadrug deluje nekako v ozadju, večinoma ni znano, kolika zasluga gre njej za ustanovitev. Zato morebiti ne bo brez zanimivosti in koristi, če opozorimo na razširjanje mlekarne po Saksonskem; to nam jasno kaže, kaj zamore in koliko pomaga Zveza, če prime na pravem kraju in ob primernem času.

Gospodarske predpogoje za zadruge na Saksonskem je dala že narava. Prej so z mlekom in drugimi izdelki mlekarstva oskrbovali mesta okoliški kmetovalci, ki so hodili s svojimi posodami naravnost do odjemalcev ali imeli za ta posel posebne uslužbence. Radi hitrega naraščanja obrtnih mest so nastali v zadnjih letih mlekarški prekupci; vrinili so se med kmetovalce in odjemalce s tem, da so občinstvu dajali priliko, dobivati ob vsakem dnevnem času mleko, sirovo maslo itd., kmetovalcem pa hitro odjemali vse mleko, da jim ga ni bilo treba voziti ure in ure po mestu.

Polagoma so se ti prekupci privadili in dobili precej samozavesti: od občinstva so terjali za mleko večje vsote, kmeta pa so za ceno pritiskali s tem, da so nabavali mleko po železnici iz bolj oddaljenih krajev. Kmetje, ki so izgubili svoje odjemalce, so se morali vdati radi ali neradi. Dogovarjali so se ter snovali kroške, da bi določili in zahtevali vsi enako ceno, toda zaman. Razen tega so še nekatere mestne gosposke izdale za mleko ostre odredbe brez dvoma s hvalevrednim namenom, da bi meščani dobivali kolikor mogoče dobro mleko. Seveda so pri tem stavili zahteve, katerim posamezni kmetovalci niso mogli zadoščati.

Prva naloga saksonske Zveze je bila, dobro spoznati, kako prekupci odpravljajo kmetovalce, koliko imajo ti zato izgube in kako bi se dalo temu opomoči. Da bi mogli zadovoljiti in ugoditi občinstvu na isti ali boljši način kakor prekupci, bi se kmetje morali združiti v zadrugo; le tako bi dobili zopet v svoje roke naravnostno oddajo mleka, kakor so jo imeli poprej. Le zadruga bi s primernim mešanjem mogla vedno imeti v zalogi takšnega mleka, ki bi odgovarjalo tudi najvišjim zahtevam; zadruga bi dosegla to, ker si lažje nabavi pripravnega orodja in potrebnih strojev, kar osamljenemu kmetovalcu ni mogoče.

Da se mlekarstvo vprašanje reši na ta način, je bilo najprej treba pridobiti za to misel kmetovalce. Že leta 1897. se je na občnem društvenem shodu na predlog saksonske Zveze razpravljalo o rešitvi tega vprašanja po združenem potu. Potem je Zveza sama z raznimi spisi, pri okrajnih shodih, na zborovanju krajevnih društev držala vprašanje na površju. Pomladi leta 1899. je pri zborovanju saksonske Zveze profesor Kirchner predaval o tej zadevi s posebnim ozirom na domače razmere ter dal svoje predavanje natisniti v posebni brošurici.

In uspeh je malo da ne presenetljiv. Kakor vročina po toplem dežju so nastale preteklo leto po Saksonskem za preskrbovanje mest z mlekom zadruge. Razen Draždan bodo v kratkem času kmetovalci sami po združenem potu preskrbovali z mlekom in mlekarškimi izdelki vsa večja mesta; korist od tega je velika tako za kmetovalce kot odjemalce. V resnici uspeh, ki smejo biti nanj ponosne saksonske zadruge in saksonska Zveza!

Ne navajamo pa tega zgleda, kakor bi hoteli s tem pripisovati saksonski Zvezi posebno okretnost in spretnost. Nasprotno, prepričani smo, da je drugje dovolj in še boljših zgledov za tako delovanje Zvezinih vodstev; samo poiskati jih je treba. Opisali smo tega, ker nam jasno kaže, koliko je v resnici na umetnem odgajanju zadrug. Če bi se saksonska Zveza ne bila genila, ampak pustila, da bi se bile stvari razvijale zgodovinsko in same od sebe, bi se skoro gotovo ne bilo nič razvilo ali k večjemu kako zasebno podjetje kakor v Draždanih in Berolinu. Samo od sebe in brez spodbadanja ne nastane sploh nič na svetu; zgodovina je pač od tega, da se kaj zgodi!

„Blätter für Selbstverwaltung“.

Zakaj se naša gospodarska društva tako počasi širijo?

Ko so se pri nas jele ustanavljati razne zadruge v prid kmetijstvu, opazovali so je kmetovalci tako-le nekako od strani z nezaupnostjo, kakor neko novotarijo, ki se ima v svojem razvoju šele izkazati, je-li bode v resnici koristilo občinstvu, za katero je bila ustanovljeno. In da so se naša gospodarska društva popolnoma izkazala, da so prestala srečno svoj krst; o tem ne more dvomiti nihče tudi najzlobnejši neprijatelj ne.

Človek bi mislil, da se bode naše ratarstvo, malo in veliko, kar z obema rokama oklenilo tega iz-

vrstnega samopomočnega sredstva, kakršno so v resnici naše zadruge, in da bode podpiralo ne le vže obstoječe, marveč je tudi tam, kjer so potrebne, na novo ustanavljalo.

Vsaj je vendar dokazano, da so postale povsodi, koder so se ustanovila gospodarska društva, cenejše vse potrebščine, ki se prodajajo v dotičnem društvu, ali da so vsaj vzdržale na nizki konkurenčni ceni in tako zabranile zvišanje cen, ki bi bilo sicer gotovo nastopilo.

Da dobi kmetovalec v svoji zadrugi vedno boljše in cenejše blago, nego bi je bilo sicer mogoče kupiti, to je vendar prednost ne majhne vrednosti. Zato bi ne smelo biti niti enega gospodarja, kateri bi vseh svojih potrebščin za gospodarstvo ne kupoval pri svojem kmetijskem društvu, ki je vendar ustanovljeno v njegovo obrambo, v zadrugi, kateri prvi namen ni nikdar lastni, osebni dobiček.

Nesebično prizadevanje posameznikov za povzdigo gospodarskih društev pa, Bogu bodi potoženo! dosedaj pri našem kmetu še ni povsodi doma in z žalostjo moramo pripoznati, da mnogo nehvaležnih slovenskih oratarjev hodi mimo kmetijskih društev (kmetijskih zadrug. Ti se pač ne zavedajo stare resnice), da je le v združenji moč, katera resnica ne velja samo za druge stanove, za kmetški stan pa morda ne. Saj kmet pri resnem premisleku mora videti, da samo moč enega v gospodarskem boju ne zadostuje.

Ako bi vse kmetijstvo podpiralo gospodarska društva, kako bi le-ta se ojačila, in ako bi vsak kmetovalec pristopil k njim z malo udnino nekaterih kron, česa vsega bi se mogla pač ta društva lotiti v njihov blagor.

Naj nikdo ne podcenjuje blagodarne namena teh društev za kmetijstvo; njih diči neprecenljivo sredstvo, da se počasi otresemo groze-

polne pošasti novodobnega suženstva — kapitalizma. Vzemimo le n. pr. po čem bi moralo kmetijstvo plačevati umetna gnojila, ako bi teh društev ne bilo?

In tako je tudi o drugih rečeh.

Da naše kmetijstvo ne podpira gospodarskih društev tako, kakor bi bilo dolžno po svoji zdravi pameti in po zapovedi ljubezni do samega sebe in do zatiranih sotrpinov kmetov sploh, zato bi lahko našteali več vzrokov: deloma navada kupovati tam, kjer se mu morda vse kar vsiljuje in upa, da kjer se dostikrat denar niti vzeti noče z izgovorom: „da je zato še dosti časa in da zadostuje kreda“, dostikrat celo menjica; ko pa le-ta zapade v plačanje, tedaj se zopet dalje čaka, seveda se menjica podaljša in samo obresti se pripišejo — in tako gre reč naprej. Nekega dne sedi preje premožni gospodar pod kapom, v žepu pa nič.

Na ta način naša gospodarska društva seve ne morejo in nočejo manipulirati (ravnati), tu se čaka le kratek čas, zakaj gospodarsko mora ohraniti največjo realnost na zunaj, da si ohrani kredit v plačevanju za prejeta blago in pri denarnih zavodih, s katerimi je vsako gosp. društvo v zvezi; v denarnih zadevah največji red, sicer bi prišla ob kredit, in tega jim je ravno najbolj potreba.

In tega mnogi kmetovalci ne umejo in zato se raje v zadrugo ne vpišejo. Ako bi imeli le trohico soli v glavi, bi morali priti do prepričanja, da so gospodarska društva za vsakega gospodarja vendar kakor zanalasč pripravna.

Ako bi se vsak kmetovalec ravnal po geslu „svoji k svojim“, potem bi niti enega ne smelo manjkati med udi domačega gosp. društva; seve, če pa eni vlečejo kravo za rep, drugi pa za roge, potem se tretji v pest smeji.

Če torej hočete kmetovalci, sami sebe po čeljustih, ne vem

ga boljšega sredstva, kakor bodejte mej seboj needini, debele bunke od strani „prijateljev“ vaših žepov vam gotovo ne izostanejo.

Gospodarska društva so brez dvojbe v vrsti sredstev naše samopomoči edno izmed prvih, ki nas more iztrgati iz kapitalističnih okov in nas dovesti do uspehov, ki jih zdaj še slutiti ne moremo.

Zato pa je treba, da gospodarska društva umevamo, da je vsestranski podpiramo in uvažujemo. Kakor mora vsakdo, kdor hoče postaviti dom, začeti pri temelju, da postavi poslopje na trdno podlago: tako se ima goditi tudi pri samopomoči, ki mora tudi prebiti prve težke začetke, dokler je kmetijstvo ne umeva in si je v svojo korist ne obrača. „Vsak začetek je težek“; to se je pokazalo tudi pri naših gospodarstvih, ki so morala prebiti svojo preskušnjo v ognju, da se je njih hasnovitost v toliko lepši luči pokazala. Zato se tako polagoma ojačujejo. Gospodarska društva si pa prej ali slej morajo pridobiti popolno zaupanje, ki ga po pravici zaslužijo. Kljub neprijaznim sedanjim razmeram so se izkazala kot koristna in prospešna, in so ne samo zunaj naših meja — ampak vže tudi v milem slovenskem ozemlju ojačala v mogočno „Zvezo“, če tudi marsikako še poti vroč pot zrelostnega izpita. Gotovo pa je, da z vztrajnostjo tudi mi dosežemo enake veleuspehe na potu samopomoči, kakor so jih dosegli v drugih deželah.

Zato si mora vsak prijatelj kmetijstva iz globočine srca želeti „da bi se naša gospodarska društva razmnoževala in delovala mej kmetijstvom v kar največjem številu k njegovemu gmotnemu prospehu.“

In zato proč z nezaupnostjo!

—P.—

Uradne vesti.

Prošnja do gg. zaupnikov „Gospodarske zveze“ in do zvezinih zadrug.

Glede na bližajočo se osnovno Zvezino skupščino pozivljamo vse gospode zaupnike na deželi, da naj razvijejo dotlej živahno agitacijo za udeležbo in nam prej ko mogoče dopošljejo nabiralne pole.

Zajedno pozivljamo vse naše zadruge, ki doslej še niso pristopile k „Gospodarski zvezi“, da naj to čim preje storijo. Na osnovni Zvezini skupščini naj bodo že vse naše zadruge zastopane, to bode izdatno povzdignilo pomen in veljavo naše organizacije. Vse naše somišljenike pozivljamo, da naj pridno agitujejo za pristop k „Gospodarski zvezi“ in pa za udeležbo na osnovni zvezini skupščini.

Uradna obvestila „Gospodarske zveze“.

Naša bodoča organizacija.

Dne 18. t. m. so se sešla v posvet načelstva „Zveze kranjskih posojilnic“, društva „Gospodarska zveza“, in zadruge „Gospodarska zveza“. Predmet posvetovanja je bila definitivna jednotna organizacija našega narodno-gospodarskega stremljenja. Sklenilo se je soglasno, da se jednotna organizacija izvrši na združni podlagi. Zato je bilo soglasno mnenje vseh navzočih, da naj jedina osrednja gospodarska organizacija postane na novo ustanovljena zadruga „Gospodarska zveza“, mej tem ko naj se društvu „Zveza kranjskih posojilnic“ in „Gospodarska zveza“ razdružita.

V posledici tega ste načelstvu slednje imenovanih društev sklenili, občnim zborom predlagati, da se ti društvu razdružita na korist zadruge „Gospodarska zveza“.

Provizorično načelstvo zadruge „Gospodarska zveza“ je odobrilo dosedaj priglase pristope zvezinih posojilnic, zadrug, trgovcev, obrtnikov in rednih članov in sklenilo, da se skliče osnovna Zvezina skupščina na dan 19. julija t. l. ob 5. uri popoldne v Katoliški dom v Ljubljani.

Isti dan se vrši v istih prostorih tudi občni zbor „Zveze kranjskih posojilnic“ in društva „Gospodarska zveza“, in sicer prvi ob 3., drugi ob 4. uri popoldne.

Odbor društva „Gospodarska zveza“ pa se snide isti dan ob polu 12. uri dopoldne v posvetovalnici „Ljudske posojilnice“.

Ker bodejo vsi označeni zbori na jeden in isti dan in ob pripravnem času, bode gotovo vsakemu prijatelju združnega gibanja mogoče, udeležiti se teh zborov, vsaj pa osnovne skupščine zadruge „Gospodarske zveze“. Želeli je *najboljše udeležbe* in opozarjamo, da se sme teh zborov *vsak član kake v „Zvezi“ stoječe zadruge* udeležiti. *Slavna vodstva vseh naših zadrug se torej pozivljajo, da naj navedene občne zборе primernim potom razglasijo svojini združnikom in jih porabijo k udeležbi, osobito k udeležbi pri osnovni Zvezini skupščini.*

Poslednja se je ravno zaradi tega določila na *najugodnejši čas*, ob 5. popoldan, da se vsestranska udeležba omogoči.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

društva

„Zveza kranjskih posojilnic“ v Ljubljani,

ki se vrši

v četrtek dné 19. julija 1900

ob 3. uri popoldne v Katoliškem Domu
v Ljubljani na Turjaškem trgu.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Sklepanje o odobritvi letnega poročila in letnih računov.
- 3.) Sklepanje o razdruženju društva in o porabi društvenega premoženja.

Glede na posebno važnost dnevnega reda želeli je obile vdeležbe. Zlasti se gg. odborniki prosijo, naj se zbora polnoštevilno udeležijo.

V Ljubljani, dné 18. junija 1900.

Načelnik:

dr. Ivan Šusteršič l. r.

Po § 12. pravil obstoji občni zbor iz pooblaščenec v zvezi stoječih posojilnic in članov načelstva.

Po § 13. pa ima vsaka posojilnica na občnem zboru jeden glas in se mora nje pooblaščenec izkazati načelniku s pismenim pooblastilom.

Ustanovniki, podporni člani in vsi združniki v zvezi stoječih posojilnic se smejo vdeležiti občnega zbora s posvetovalnim glasom.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

društva

„Gospodarska zveza“ v Ljubljani,

ki se vrši

v četrtek dné 19. julija 1900

ob 4. uri popoldne v Katoliškem Domu
v Ljubljani na Turjaškem trgu.

Dnevni red.

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Sklepanje o odobritvi letnega poročila in letnih računov.
- 3.) Sklepanje o razdruženju društva in o porabi društvenega premoženja.

Glede na važnost predmeta želeli je obile udeležbe. Zlasti se prosijo gospodje odborniki, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.
V Ljubljani, dne 25. junija 1900.

Načelnik:

dr. Ivan Šusteršič l. r.

Pripomnja: Občni zbor obstoji iz pooblaščenec v zvezi stoječih zadrug, članov odbora in ustanovnikov (§ 8. pravil).

Vsaka v zvezi stoječa zadruga sme k občnemu zboru poslati pooblaščenca po nastopnem merilu:

Če šteje 100 ali manj združnikov, pošlje jednega pooblaščenca, za vsakih nadaljnjih 50 združnikov pa zopet jednega, vsak prebitek čez 100, oziroma 50, šteje se za 50.

Število združnikov, ki je merodajno za število pooblaščenec, se šteje po stanju jednega meseca pred razpisom občnega zbora (v predležem slučaju tukaj po stanju dne 25. maja 1900.).

Pooblaščenec se imajo izkazati načelniku s pismenim pooblastilom.

Vsak pravilno legitimirani pooblaščenec, vsak član odbora in vsak ustanovnik ima na občnem zboru eden glas (§ 9).

Podporni člani in vsi združniki v zvezi stoječih zadrug smejo se udeležiti občnega zbora s posvetovalnim glasom.

VABILO

na

osnovno „Zvezino skupščino“

„Gospodarske zveze v Ljubljani“

reg. zadruge z omejeno zavezo“

ki se vrši

v četrtek dne 19. julija 1900

ob 5. uri popoldne v veliki dvorani
Katoliškega Doma
v Ljubljani, Turjaški trg.

Dnevni red.

- 1.) Poročilo provizoričnega načelstva.
- 2.) Volitev Zvezinega odbora.
- 3.) Volitev Zvezinega rabsodišča.
- 4.) Slučajnosti.

Prijatelji gospodarske organizacije! Kmetje, obrtniki in trgovci! Pridite v ogromnem številu na ta velepomembni shod in pokažite se svojim številom moč in žilavost naših gospodarskih načel!

V Ljubljani, dne 18. junija 1900.

Za provizorično načelstvo:
dr. Ivan Šusteršič l. r.
predsednik.

Pripomnja: Zvezina skupščina sestoji iz odposlancev Zvezinih zadrug, iz Zvezinih trgovcev, Zvezinih obrtnikov in Zvezinih rednih članov.

Vsako Zvezino zadrugo zastopa na skupščini njen načelnik (ne da bi v to potreboval posebnega pooblastila). Če pa načelnik pri Zvezini skupščini ni prisoten, zastopa Zvezino zadrugo pooblaščenec, ki se izkaže s pravilno izdelanim pooblastilom načelstva.

S posvetovalnim glasom se sme Zvezine skupščine udeležiti tudi vsak član kake zvezine zadruge. (§§ 19. in 25. pravil).

Denarni promet hranilnic in posojilnic v mesecu januarju 1900.

Hranilnica in posojilnica v Mirni pri Gorici: Prejemki 3469 K 24 h, izdatki 2632 K 59 h, denarni promet 6101 K 83 h, prejete hranilne vloge 2054 K, izplačane hranilne vloge 1096 K 92 h, dana posojila 1320 K, vrnena posojila 393 K 40 h.

V mesecu februarju 1900.

Hranilnica in posojilnica v Mirni pri Gorici: Prejemki 5346 K 75 h, izdatki 3874 K 78 h, denarni promet 9221 K 53 h, prejete hranilne vloge 1991 K, izplačane hranilne vloge 3097 K 84 h, dana posojila 730 K, vrnena posojila 790 K.

V mesecu marcu 1900.

Hranilnica in posojilnica v Mirni pri Gorici: Prejemki 5405 K 09 h, izdatki 5226 K 44 h, denarni promet 10.631 K 53 h, prejete hranilne vloge 738 K, izplačane hranilne vloge 2155 K 04 h, dana posojila 2000 K, vrnena posojila 425 K 48 h.

V mesecu aprilu 1900.

Hranilnica in posojilnica v Mirni pri Gorici: Prejemki 2120 K 46 h, izdatki 1930 K 13 h, denarni promet 4050 K 59 h, prejete hranilne vloge 1608 K, izplačane hranilne vloge 412 K, dana posojila 500 K, vrnena posojila 251 K 40 h.

Hranilnica in posojilnica v Biljah: Prejemki 2831 K 62 h, izdatki 2630 K 20 h, denarni promet 5461 K 82 h, prejete hranilne vloge 350 K — h, izplačane hranilne vloge 1928 K 40 h, dana posojila 680 K, vrnena posojila 100 K.

V mesecu maju 1900.

Hranilnica in posojilnica v Biljah: Prejemki 1243 K 57 h, izdatki 1215 K 27 h, denarni promet 2458 K 84 h, prejete hranilne vloge 780 K — h, izplačane hranilne vloge 1194 K — h, vrnena posojila 218 K.

Hranilnica in posojilnica v Čepovanu: Prejemki 3254 K 64 h, izdatki 3114 K 06 h, denarni promet 6368 K 70 h, prejete hranilne vloge 3180 K, dana posojila 200 K, vrnena posojila — K.

Posojilnica in hranilnica v Črnom vrhu nad Idrijo: Prejemki 4866 K 57 h, izdatki 3965 K 87 h, denarni promet 8832 K 44 h, prejete hranilne vloge 1905 K — h, izplačane hranilne vloge 1992 K 29 h, dana posojila 1720 K, vrnena posojila 250 K.

Hranilnica in posojilnica v Gorjah: Prejemki 16.438 K 41 h, izdatki 14.429 K 28 h, denarni promet 30.867 K 69 h, prejete hranilne vloge 8259 K, izplačane hranilne vloge 6414 K 32 h, dana posojila 6390 K, vrnena posojila 1240 K.

Hranilnica in posojilnica v Horjulu: Prejemki 6786 K 92 h, izdatki 5028 K 74 h, denarni promet 11.815 K 66 h, prejete hranilne vloge 3139 K 52 h, izplačane hranilne vloge 2925 K 26 h, dana posojila 2066 K 20 h, vrnena posojila 1184 K.

Hranilnica in posojilnica, Kojško-Smartno: Prejemki 2882 K 29 h, izdatki 1831 K 63 h, denarni promet 4113 K 92 h, prejete hranilne vloge 1304 K, izplačane hranilne vloge 1003 K 96 h, dana posojila 810 K.

Hranilnica in posojilnica v Leskovici: Prejemki 1621 K 80 h, izdatki 1572 K 50 h, denarni promet 3194 K 30 h, prejete hranilne vloge 1399 K 58 h, izplačane hranilne vloge 570 K, dana posojila 980 K, vrnena posojila — K.

Hranilnica in posojilnica v Metliki: Prejemki 12.055 K 59 h, izdatki 3866 K 30 h, denarni promet 15.921 K 89 h, prejete hranilne vloge 4834 K, izplačane hranilne vloge 2071 K 68 h, dana posojila 1400 K, vrnena posojila 830 K.

Hranilnica in posojilnica v Polhovem Gradcu: Prejemki 7637 K 03 h, izdatki 7634 K 06 h, denarni promet 152.71 K 09 h, prejete hranilne vloge 6153 K 84 h, izplačane hranilne vloge 3911 K 08 h, dana posojila 2665 K, vrnena posojila 200 K.

Hranilnica in posojilnica v Rovah: Prejemki 1537 K 01 h, izdatki 1124 K 76 h, denarni promet 2661 K 77 h, prejete hranilne vloge 400 K — h, izplačane hranilne vloge 809 K 54 h, dana posojila 300 K, vrnena posojila 200 K.

Hranilnica in posojilnica v Št. Rupertu: Prejemki 5899 K 60 h, izdatki 5810 K 26 h, denarni promet 11.709 K 86 h, prejete hranilne vloge 1230 K, izplačane hranilne vloge 570 K, dana posojila 5160 K, vrnena posojila — K.

Hranilnica in posojilnica v Semiču: Prejemki 11.843 K 74 h, izdatki 8353 K 07 h, denarni promet 20196 K 81 h, prejete hranilne vloge 6919 K, izplačane hranilne vloge 2363 K 75 h, dana posojila 5930 K, vrnena posojila — K.

Hranilnica in posojilnica v Šturijah: Prejemki 3371 K 71 h, izdatki 1732 K 84 h, denarni promet 5104 K 55 h, prejete hranilne vloge 1172 K, izplačane hranilne vloge 252 K 52 h, dana posojila 1000 K, vrnena posojila 200 K.

Hranilnica in posojilnica v Tomajah: Prejemki 3119 K 17 h, izdatki 2134 K 80 h, denarni promet 5253 K 97 h, prejete hranilne vloge 990 K, izplačane hranilne vloge 20 K 06 h, dana posojila 1980 K, vrnena posojila — K.

Hranilnica in posojilnica v Tunichah: Prejemki 4518 K 03 h, izdatki 4404 K 60 h, denarni promet 8922 K 63 h, prejete hranilne vloge 4340 K, izplačane hranilne vloge 800 K.

Hranilnica in posojilnica v Mirni pri Gorici: Prejemki 2172 K 77 h, izdatki 2122 K, denarni promet 4294 K 77 h, prejete hranilne vloge 832 K, izplačane hranilne vloge 1889 K 40 h, dana posojila 200 K, vrnena posojila 250 K.

Tržne cene žitu na Dunajski borzi dne 6. junija 1900. (za 50 kg)

	za maj-junij,	za jesen
Pšenica	K 7-62,	K 8-18
Rž	" 7-10,	" 7-20
Tursica	" 5-82,	" 5-99
Oves	" 5-42,	" 5-54

Na trgu v Ljubljani

	za 100 kg	
za pšenico	K 18.—, K 18.40	
" rž	" 15.—, " —	
" ječmen	" 13.—, " —	
" oves	" 13.—, " 13.40	
" turšico	" 13.40, " 14.—	
" krompir	" 6.40, " 7.—	
" seno	" 4.20, " 4.40	
" belo proso	" 19.—, " 20.—	
" navadno proso	" 14.—, " 15.—	
" ajda	" 18.—, " 20.—	
" činkvatin	" 15.60, " —	
slama	" 4.—, " —	
trda drva	" 6.60, " 7.—	
mehka drva	" 4.50, " 5.—	

Na trgu v Kranju za 100 kg

za pšenico	K 16-66
" rž	" 15-60
" ječmen	" —
" oves	" 16-20
" turšico	" —
" krompir	" 5.—
" seno	" 4-40
" proso hektoliter	" —
" ajda	" —

Na trgu v Črnomelju

	za 100 kg	
za pšenico	K 17-20	
" rž	" 15-30	
" ječmen	" 14-10	
" oves	" 13-40	
" turšico	" 15-20	
" krompir	" —	
" seno	" —	

Na trgu v Metliki

	za 100 kg	
za pšenico	K 19-50	
" rž	" 16-50	
" ječmen	" 15-50	
" oves	" 9.—	
" turšico	" 14.—	
" krompir	" 6.—	
" seno	" 6.—	

Na trgu v Mariboru

	za hektoliter	
za pšenico	K —	
" rž	" —	
" ječmen	" —	
" oves	" 13-20	
" turšico	" 13-30	
" krompir	" 6.—	
" seno	" —	

Na trgu v Ptaju

	za 100 kg	
za pšenico	K —, K 15.—	
" rž	" —, " 13.—	
" ječmen	" 12.—, " —	
" oves	" 12.—, " —	
" turšico	" 12-50, " —	
" krompir	" 4-40, " —	
" seno	" 4-40, " —	

Na trgu v Celovcu

	za 100 kg	
za pšenico	K 16.—	
" rž	" 14-20	
" ječmen	" —	
" oves	" 11-60	
" turšico	" 13.—	

Na trgu v Velikovcu

	za 100 kg	
za pšenico	K 16-20	
" rž	" 14-20	
" ječmen	" —	
" oves	" 11-60	
" turšico	" 13.—	

Na trgu v Gorici

	za 100 kg	
za pšenico	K 19.—	
" rž	" —	
" ječmen	" —	
" oves	" 13-70	
" turšico	" 14.—	
" krompir	" 6.—	
" seno	" 5-40	

Tržne cene surovih svežih kož

	za mesec junij:	
Goveje kože, težke à kg	K —88	
" lahke	" —84	
Telečje	" 1-10	
Prešičeve	" —70	
" slabe	" —50	

Samogibni vodovodi

za malovodnata, visoko ležeča mesta, občine, gospodarstva, vinograde, vile, vrte itd.

Cenike in prospekte na željo prosto in brezplačno.

Jedino obstoječe, lahko izboljšljive, doslej najboljše samogibne, neprenehoma noč in dan vodo iz oddaljenih nižin na poljubno površino vodeče vodovode

postavlja

Prva moravska

ANT. KUNZ Tovarna za vodovode in sesalke
Bela cerkev (Weisskirchen) na Moravskem.

AVGUST REPIČ, sodar v Ljubljani

Kolizejske ulice št. 16, Trnovo

izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne **sode** po najnižjih cenah.

Kupuje in prodaja staro vinsko posodo.

Zanesljivo dobri stroji! Jāko nizke cene!

Karol Kavšeka nasl.

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Zaloga poljedelskih strojev

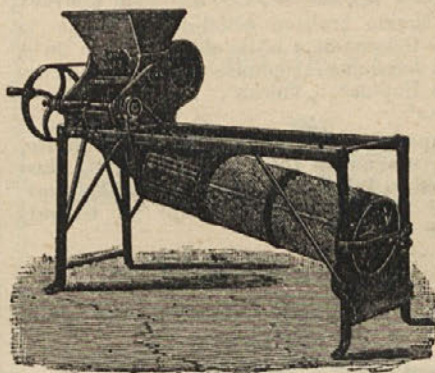
Ljubljana, Dunajska cesta št. 18

priporočajo svojo veliko zalogo raznovrstnih poljedelskih strojev, kakor: lahko tekoče **gepeljne**, **mlatilnice** najnovejše sestave in prav lahko tekoče, tudi take z **ležišči na kroglice** [Kugellager], **slamotresnike**, s pomočjo katerih se pri vsaki mlatilnici z človeka prihraniti in se na vsako mlatilnico lahko pripravijo, **trijerje** za žito čistiti, **stroje za kositi in žeti** z 1 ali z 2 konjema, najnovejše ameriške sestave in lahko tekoči [dajo se tudi na poskušnjo].

Potem tudi **mline za sadje** s kamenitimi valjerji, **stiskalnice**, **škropilnice** proti **peronosperi**, **jeklene pluge**, katere ni treba prav nič držati, **travniške brane**, **slamoreznice**, in sploh vse stroje za poljedelstvo, kakor tudi **fino kovane bakrene kotle** za žganje kuhati.

Za strokovno točno izvršilo vsakega naročila jamčimo in bomo zanaprej lahko vsako naročilo še bolj natanko in zvesto izpolnili kakor do sedaj, ker ni

mamo nobenih agentov in zastopnika ter celo stvar sami vodimo in nadzorujemo.

Vedno čez 200 strojev v zalogi.

Vsakdo, kdor name-rava kupiti katerikoli stroj, naj si ogleda poprej našo veliko zalogo in se prepriča o izbornosti strojev.

Pozor! Najboljša kislā voda

je

Jurij Regoršek-ov

»Marijin studenec«

— v okraju Rogatec. —

Ta slatina je bila po g. profesorju dr. J. Gottliebu v Gradcu analizovana in se je ta analiza iz 30. zvezka št. 14, str. 191 l. 1858 sejnega poročila matematično-prirodnoznansega razreda ces. akademije znanosti na Dunaju v posebni brošuri odtisnila in se na str. 11 te brošure potrjuje, da se more „Marijin studenec“ prištevati najmočnejšim natronovim studencem, in da presega z ozirom na množino svojih delov, osobito dvojno oglenokislega natrona najbolj sloveče studence te vrste, kakor studenec v Bilinu, Vichy-ju, Ems-u, Selters-u in Rogatcu.

Naročila naj se dopošiljajo Juriju Regoršku, Poljčane, Štajersko.

Naročila naj se dopošiljajo Juriju Regoršku, Poljčane, Štajersko.

Ant. Presker

krojač v Ljubljani
sv. Petra cesta šte. 4
se priporoča preč. duhovščini ter slav.
občinstvu v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške kakor tudi druge obleke
iz trpežnega in solidnega blaga po
nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo
izgotovljene obleke
posebno na haveloke v največji izbi po
najnižjih cenah.

Samó **1** krona za
3 žrebanja.

Zadnji mesec!

Še dvakrat zna dobiti vsaka srečka

Glavni dobiček **60.000** kron, **15.000** kron in **12.000** kron
v gotovini z 20% odbitka.

Invalidske zahvalne
srečke po **1** krono

II. žrebanje: 7. julija 1900.
III. žrebanje: 10. novembra 1900.

priporoča **J. C. MAYER** v Ljubljani.

Najboljše hrbtnne škropilnice „Vindobona“

za žveplanje zoper Oidium so in najbolj priporočljive; pripomniti je še pri istih pohvalo, katero je izreklo kraljevo učiteljske za sadje- in vinorejo v Geisenheimu o. R. ob priliki, ko se je primerjalo dosedajne škropilnice za žveplanje, „Poy-sille“, „la Rapide“, „Vulcan“, „Universal“ in — „Vindobona“:

„Ta aparat (Vindobona od Franc Nechvile, Dunaj) je močno in trpežno napravljen, dasi je izvanredno lahek. Istega se zelo lahko goni, takorekoč skoraj igraje. Deluje pa najbolj štedljivo.“

Dobi se ga lahko po **FRANC NECHVILE**
Tovarna vinarskega orodja, strojev za kletarstvo in za kovine
Dunaj, V/1, Friesgasse 14.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne
blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

Kmet. društvo v Vipavi

priporoča preč. duhovščini in drugim odjemalcem

zajamčeno **pristno vino**

iz svoje zaloge in svojih članov pridelke po zmerno nizkih cenah, in sicer:

1. vrste belo vino po 24 do 25 gld. ali 48—50 K za 100 litrov, loco Postojna;
2. vrste belo vino po 21 do 23 gld. ali 42—46 K za 100 litrov, loco Postojna;
3. vrste belo vino po 19 do 20 gld. ali 38—40 K za 100 litrov, loco Postojna.

V zalogi so tudi **desertna vina**, in sicer: renski rizling za buteljke po 45 ali 90 K Hl. ozir. $\frac{7}{8}$ ltr. buteljka po 60 ali 1²⁰ K Vrhpoljec črni po 2 K buteljka in Pikolit po 2 K 40 vin.

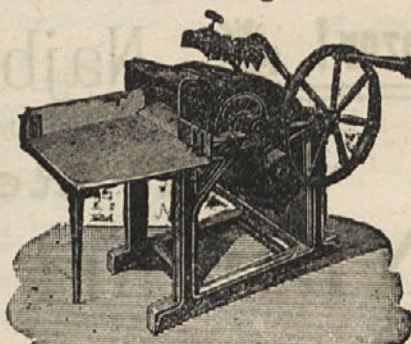
Pošilja se v sodčkih nad 56 litrov.
Na zahtevanje pošljejo se vzorci. — Večjim odjemalcem se dovoli primeren rabat.

Kmet. zadruga! Svoji k svojim!

Odlikovan s 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Ph. Mayfarth & dr.

c. kr. edino priv.

tovarna kmetijskih
strojev,
livarna in fužina

—+ na par +—

DUNAJ

II., Taborstrasse 71

ima v zalogi ročne, na gepeljne in na par patentovane mlatilne stroje, gedeljne, najnovejše čistilnike za žito, trijerje, reblijače za koruzo.

Samodelujoče patentovane brizgalnice za vničenje njivne gorétee, „Syphonla“; premakljive parne kotle za napravo živinske krme; stiskalnice za seno in slamo, ročne, premakljive ali nepremakljive; jeklene pluge, brane za travnike, za mah, na člene in diagonalne; najboljše stroje za sejati, „Agricola“; stroje za košnjo detelje, trave in žita; grablje za seno in za žito.

Patentovane aparate za sušenje sadja, zelenjav i. dr.; stiskalnice za grozdje in sadje; reblijače za grozdje; stroje za rezanje krme; ročne mline za žito; stroje za rezanje repe.

Vse se izdeluje po najnovejših napravah.

Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastonj.

Zastopniki in prekupci se iščejo.

Šivalni stroji in kolesa
Tovarniška zaloga
Ivan Jax-a
v Ljubljani
Dunajska
cesta 17
priporoča svoje najbolj priznane
šivalne stroje in kolesa
Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

V. J. Rott v Pragi
Staro mesto, Malé náměstí, č. 142—I.
Trgovec s stroji in kovanim blagom
za vsakovrstne rokodelske potrebe
priporoča *stroje in orodja* za vrtnarje, gospodarje, sadje-
rejce, gozdarje, vinorejce in čebelarje; jeklene kopače, lopate,
grablje, motike, rovke, plevke, strgalke, prahulke za konje,
nože, zobovje k žagam, cevi za vodovode, demante za stek-
larje, pasti za krte, miši, podgane itd., škarje za konje, go-
vejo živino in ovce, ostrine k rezalnim strojem, amerikske
vile, podajalnice, merila, vage, lote, stroje travoreznike.
Potrebe za dom in kuhinje, mesarje in prekajalce
mesa, škarje za brke in lase, angleške britve; domače tele-
grafe in njih posamezne dele.
— Ceniki na zahtevanje. —

Zaloga in kletarstvo
na Glincah št. 20
pri Ljubljani
na lastnem posestvu.
Slov. vinogradniško društvo
v Ljubljani
registrovana zadruga z omejeno zavezo
priporoča svojo veliko zalogo
pristnih domačih vin
starih in novih
iz Dolenjske, Štajerske, Istre, Vipave in Goriške.
Vino je deloma doma prešano, isto oddaje
se v sodih in fino vino v steklenicah.
Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

C. in kr. priv.
**tvornica za gasilno in
kmetijsko orodje**
R. A. Smekal-a
v Čehu na Moravskem
nudi vsakovrstne
 brizgalnice za gasilna društva
najnoveje sestave s sesalno in tlačilno
oprtno na obeh straneh ter s patentom
proti zmrzlini. — Brizgalnice proti
peronosperi, vsakovrstne cevi iz konoplje
in gume; dalje
gospodarske stroje vsakojakih vrst.
Ceniki brezplačno.
 Plačila tudi na obroke.
Podružnica R. A. Smekal
v Zagrebu.

Slovenci, kupujte doma!
Kmetijsko društvo v Dobropoljah ima v zalogi dobro obležan
 S I R
dvojne vrste, masten in pust za delavce. Razpošilja se po pošti ali železnici v celih
hlebih od 25 do 30 kg, pa tudi v manjših kosih. Razpošilja in odgovarja se točno.

Vnanja naročila se izvršujejo točno proti poštnemu povzetju.

Gabrijel Piccoli

lekarnar v Ljubljani, Dunajska cesta
dvorni založnik Njegove Svetosti
papeža Leona XIII.

Lekarnarja Piccolija zobne kapljice, vsled najvišjega priznanja in dovoljenja

1 steklenica 40 h. **Štefanijine kapljice**

imenovane, devajo se na pavoli v votli zob ali pa se namaže bolna čelust, so učinkujoče sredstvo proti zobobolu.

Odlični profesorji in zdravniki priporočajo lekarnarja Piccolija

želodečno tinkturo

katera krepi želodec, provzroča veselje do jedi, upliva na prebavljane in odprtje, zlasti pri onih, ki trpijo stalno na telesnem zaprtju. — 1 steklenica 20 h., 12 stekl. z zabojem vred 2 K 52 h.

Pri slabokrvnih in nervoznih ali vsled bolezni oslabeledih otrocih kakor tudi pri odraslih se uporablja lekarnarja Piccolija z najboljšim vspehom. Ima 20 do 90krat toliko železa v sebi, kakor druga China-vina, katera nimajo pogosto niti toliko železa, kot navadno namizno vino. Cena polliterski steklenici 2 K.

Najboljše sredstvo, da se ohranijo konji, krave, teleta, voli, prešiči, ovce itd. zdravi in močni, je lekarnarja Piccolija katerega cenijo in radi kupujejo vsi kmetovalci. **živinski prašek,** Zavojček 50 h., 10 zavojev 4 K

G. in kr. izklj. privil. tvornica za čistilnice (trierje)

N. HEID Stockerau ▲ Dunaj ▲

Čistilnice in stroji za sortiranje različnega žita.

Special-trierji za čiščenje leče, graha, fižola, ogerščice, lanenega semena, prosa itd. s patentovano pločevino; izborna čiščenje, brez vsake zgube dobrih zrn.

Trier za čiščenje detelje od predenice in drugih škodljivih primesi.

Excelsior-mlini

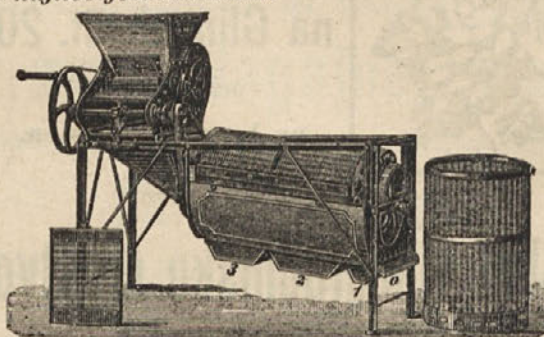
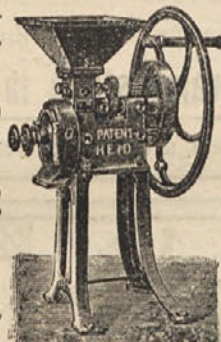
za razdrobljenje (Patent Heid)

za razdrobljenje in mlenje rži, ječmena, ovsa, koruze, fižola itd.

Ti stroji so zelo lahko gonljivi, (ročni na gepel in na par), so zelo po ceni ter se le počasi izrabijo.

Popolna oprava za skladišča

po najnovejšem sistemu.

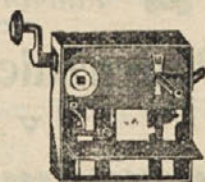

Lechner & Jungl

v Gradcu

Sporr-ulica št. 1 in 11.

Zaloga na veliko
okov za stavbe,
železnih cevi,

različnega orodja,
okov za pohištvo
i. t. d.

Tovarniška zaloga
barv, firneža in laka

➔ Najcenejši dohodni izvirek. ➔

Ceniki s podobami na zahtevo brezplačno.

Dopisi v hrvatskem ali slovenskem jeziku.

Tko želi da svojo obitelj
oskrbi pravim

i naravskim

Dalmatinskim vinom

neka se obrati na pod-
pisanog

Juraj Gamulin

Jelsa (otok Hvar)

Dalmacija.